

Besteforeldrenes klimaaksjon

Prosjekt 2016 *Dugnad mot global oppvarming - Er du deltakar eller tilskodar?*
Et sammendrag av referatene. <http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=28048>

a. Dato, klokkeslett og kommune/sted

1. **Lindås, Meland, Radøy kommuner**, Knarvik Senter;
lørdag 16. april, kl. 12.00 – 14.30 /mandag 18. april kl. 19.00 -20.00
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?event=knarvik-senter-klimadugnad-med-lokale-krefter>
2. **Fedje kommune**, på Fryserikaia;
lørdag 2. juli, kl. 11.00 – 13.30
3. **Stord kommune**, Stord Kulturhus;
torsdag 15. september kl. 12.30 – 14.00
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?event=velkommen-til-klimadugnad-stord>
4. **Os kommune**, hos 3 videregående skoler på Os; i kjøpesenteret på Flåten; i Kløvertun;
torsdag 27. oktober 2016 kl. 08.00 – 21.30
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?event=klimadugnad-i-os>
5. **Eidfjord kommune**, Eidfjord;
del av uken 31. oktober – 5. november 2016
https://www.facebook.com/Klimadugnad2016iEidfjord/?hc_ref=PAGES_TIMELINE&fref=nf
6. **Bergen kommune**, Bergen offentlige bibliotek;
onsdag 16. nov 2016, kl. 17.30 – 20.00
https://www.facebook.com/Klimadugnad2016iEidfjord/?hc_ref=PAGES_TIMELINE&fref=nf
7. **Voss kommune**, Amfi-senteret og Biblioteket;
onsdag 22. nov 2016, kl. 16.00-20.30
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?event=klimadugnad-pa-voss>

b. Navn på arrangementet (et eget navn, eller hvis det var del av et bredere arrangement)

- I Knarvik: *Klimadugnad: Er du deltakar eller tilskodar?*
 - På Fedje: *Fiskefestivalen 2016*
 - På Stord: *Klimadugnad Stord*
 - På Os: *Klima: Alle vil tena på ei rask omstilling*
 - I Eidfjord: *Klimadugnad 2016 i Eidfjord*,
 - Bergen: *Sammen for et fossilfritt Bergen*
- Hvordan komme videre med klimatiltak som monner – mot målet om en grønnere og sunnere by?*
- Voss: *Klimadugnad 2016 på Voss*

c. Samarbeid BKA med Kommunen; med deres evt. økonomiske bidrag

- Tale ved vara-ordfører i Lindås kommune om kommunens klimaplan
- Kontakt med Fedje kommune
- Kontakt med Stord kommune, tale ved ordfører; leiar Komité for næring, miljø og kultur
- BKA Halfdan Wiik fikk tale i kommunestyremøte i Eidfjord
- Tale ved Aina Tjosås, kommunalsjef for samfunnsutvikling, om klimaplaner for Os

Besteforeldrenes klimaaksjon

- Innlegg ved representant for Klimaseksjonen i Bergen Kommune. I forkant av arrangementet var BKA Styret invitert til diskusjonsmøte med hele klimaseksjonen i kommunen. Vi ble invitert som en av deres samarbeidspartnere. Vi deltok også med stand på Mobilitetsdagen arrangert av Bergen Kommune.

- Varaordfører Sigbjørn Hauge holdt appell i Amfi-senteret om klima og energiplanen for Voss; plan og miljøvernssjef og folkebiblioteket på Voss.

c. Samarbeid med lokale organisasjoner; med deres evt. økonomiske bidrag

- I Lindås, Meland, Radøy: Med 4H, Turlaget, Knarvikmila og Knarvik Senter på 16. april
Med Lindås bibliotek om foredraget ved prof. Peter Haugan 18. april
- På Fedje: Det har vært god kontakt med festivalarrangørene
- På Stord: Stord Sjukehus, Stord Næringsråd, Stord Kyrkje, Maritime Clean Tech
- På Os: Alle politiske parti deltok og ulike organisasjoner og lag var invitert (Os næringsråd, Os bondelag, Os sanitetsforening, Os turlag, Berekraftig liv i Os, Os Rotary, Os Lions, Os Y's men, Os Soroptimist klubb, Os kyrkje)
- I Eidfjord: Eidfjord bibliotek arrangerte i samarbeid med BKA en hel klimauke
- I Bergen: Bærekraftig liv på Landås, Natur og Ungdoms fylkesavdeling, Bergen offentlige bibliotek, Bjerknes senteret ved Universitetet i Bergen, Klimapartnere.
- På Voss: Voss Kyrkja, Voss Naturvernlag, Indre Hordaland Miljøverk IKS.

e. Kort referat over appeller, kunstneriske bidrag, andre elementer

Knarvik 16. april - Apeller ved vara-ordfører i Lindås, BKA Thelma Kraft, Halfdan Wiik, biskop em. Ole Hagesæther, Vegard Frihammer om GreenStat og Helene Frihammer om Klimapartnere Hordaland; korsang ved Vågen sangkor; BKA stand med brosjyrer og roll-up banner til klimadugnaden, klimaquiz med premie; vi snakket med besøkende av senteret og delte ut flygeblad og reflekser med BKA-logo. 18. april - "Klimaproblemet, hva skal til for å løse det?" Professor Peter Haugan (Bjerknessenteret for klimaforskning, UiB) holdt foredrag i Lindås Bibliotek.

<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=28103>

Fedje 2. juli - Vi hadde en stand med 2 BKA bannere, delte ut flygeblad og snakket med festivaldeltakere.

<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=29072>

Stord 15. september – Korte presentasjoner ved Direktør Stord Sjukehus Reidun Rasmussen Mjør; Ordfører Harry Herstad, Leiar Komité for næring, miljø og kultur, Bente Bjelland, Dagleg leiar Stord Næringsråd, Anne-Grete Sandtorv, Soknediakon Stord Kyrkje, Lisbeth Nygård, Kommunikasjonsvarleg Maritime Clean Tech, Håvard Tvedte; Vegard Frihammer, dagleg leiar Greenstat: «Making Green Happen: Den fornybare framtida», Thelma Kraft, fylkesleiar Besteforeldrenes klimaaksjon: «Kvifor treng vi ein klimadugnad?», Helene Frihammer, prosjektleiar Klimapartnere Hordaland: «Eit nettverk som gjer fylket vårt til ein grønnare region»

Musikk ved studenter ved Høgskulen Stord og Haugesund

<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=29841>

Os 27. oktober - Møte med Os Vgs, Kongshaug musikkgymnas og Os Gymnas; Stand på Flåten; Kveldsprogram med foredrag ved prof. P Haugan, Helene Frihammer /Klimapartnere i Hordaland, Henriette Kleppe/Bærekraftig liv i Os, Per Hjalmar Svae, debatt om lokal klimapolitikk med alle politiske parti i Os; musikkinnslag ved Kongshaug musikkgymnas

Eidfjord 31. oktober – 5. november - Eidfjord bibliotek arrangerte i samarbeid med BKA en hel klimauke; - tale ved BKA i kommunestyret, møte Eidfjord aktivitetssenter, info-stand i sentrum, klimaforsker fra Bjerknessenteret med foredrag i biblioteket og deltaking i undervisning Lægreid skule

<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=31564>

Besteforeldrenes klimaaksjon

Bergen 16. november – Foredrag ved Agnes Tvinnereim, Bærekraftig liv på Landås, Elisabeth Sørheim, Klimaseksjonen Bergen Kommune, Marte Guldal Bramnæss, Natur og Ungdom, Signe Sandberg, sogneprest Årstad menighet, Helene Frihammer, Klimapartnere Hordaland
Kultur: DNB sitt damekor «De nystemte»
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=31741>

Voss 22. november - I Amfi-senteret: appeller ved BKA-leder, tale ved vara-ordføreren Sigbjørn Hauge om kommunens klimaplan, appell fra diakon Sigrid Djukastein Mala fra Voss Kyrkja
På biblioteket:
- prof. Helge Drange fra Geophysical Inst./Bjerknes C. UiB, *Klimautfordringen - hvor står vi, hvor går vi?*
- foredrag ved Per Hjalmar Svae, siviløkonom og forfatter
- servering med kortreist meieriprodukter sponset av Indre Hordaland Miljøverk IKS
- musikk innslag ved Leif Rygg og barnebarn på hardingfeler.
<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=31990>

f. Pressedekning av arrangementet

- I **Lindås, Meland, Radøy**: Intervju med Thelma Kraft i BT 14. april 2016:
<http://www.bt.no/nyheter/lokalt/Bestemor-Thelma-Kraft-har-en-klode-a-redde-306148b.html>
forhåndsomtale i Strilen 12. april; i Knarvik Senterets magasin, på plakatene fra biblioteket.
- På **Fedje**: Strilen 12. juli, innleg fra BKA med referat [PDF dokument].
- På **Stord**: <http://www.stord.kommune.no/no/Kulturtenester/Aktuelt/Velkomen-til-Klimadugnad-Stord/>
og stor annonse i avisen Sunnhordland.
- På **Os**: Intervju med leder Thelma Kraft 26. okt, <http://osogfusa.no/inviterer-til-folkemote-om-klima>
en annonse og et stort referat 30. oktober <http://osogfusa.no/spar-at-bensinbilen-er-ut-om-10-ar>
om arrangementet på Os, alle i Os- og Fusaposten.
- I **Eidfjord**: Eidfjordnytt 2016: artikler nr 2 og 3
<https://www.eidfjord.kommune.no/handlers/fh.ashx?Filld=12279> side 12.
<https://www.eidfjord.kommune.no/handlers/fh.ashx?Filld=12318> side 34.
- I **Bergen**: -
- På **Voss**: Forhåndsomtale om dugnaden på 17. nov, en annonse og et referat på 19. nov, alle i avisen *Hordaland*. [tekst], hjemmesiden til folkebiblioteket på Voss.

g. I hvilken grad og på hvilken måte føler vi at arrangementet har bidratt til å nå målet?

Målet med prosjektet var å styrke forståelsen for klimakrisens utfordringer, og dermed bidra til mer klimavennlige holdninger og handlinger blant folk flest. Dette i overensstemmelse med Parisavtalens Artikkel 12. Vi ville dra med oss enkeltpersoner, organisasjoner, politikere, etater og bedrifter i en 2016-dugnad – «nedenfra og opp». Dette for å støtte opp om fylkeskommunens mål og planer med omsyn til klima og miljø.

Vi mener å ha bidratt på en tilfredsstillende måte til å nå målet. Besteforeldreaksjonen har gjennomført "Klimadugnad Hordaland" i sju ulike kommuner i fylket. I søknaden - som var på kr. 80.000 - nevnte vi 12-15 kommuner. Vi mottok kr. 50.000 og reduserte antallet kommuner til sju i 2016 - og planlegger ytterligere er større arrangement i Eidfjord (Hardanger Klimafestival) i 2017.

Besteforeldrenes klimaaksjon

Overalt har vi møtt stor samarbeidsvilje, fra ulike hold: kommuner, biblioteker, kirken, bedrifter, skoler, fornybarengasjerte professionelle og miljøengasjerte frivillige organisasjoner. Og ikke minst bidrag fra kor og musikere. Deltakelse fra publikum har vært litt ulik. Noen ganger var det stort oppmøte, andre ganger kom færre. Det er enklere å trekke folk til seg i mindre byer og tettsteder enn i storbyen Bergen. Men vi har hatt grunnskolebarn og videregående skoleungdom som deltakere. Flere kommuner har orientert om sitt miljø- og klima- engasjement, og status for sine klimaplaner. Vi har selv snakket med folk, delt ut våre flygeblad og brosjyrer, og oppmuntret til fortsatt klimaengasjement.

Vi har fått bra mediedekning, i form av forhåndsomtaler, intervju med BKAs leder, referat og egne innlegg i BT eller lokalaviser, omtale i kommunens medier, via annonser og informasjonsblad for handlesentere.

Vi er trygge på at alt dette har bidratt til økt forståelse og engasjement for klimasaken der vi har hatt våre arrangement.

h. Spinn off

Det har vært flere spinn-off effekter av selve dugnaden - blant annet har Besteforeldreaksjonen ved lokal leder mottatt flere henvendelser om deltakelse eller foredrag i ulike arrangement. Noen eksempel på slike henvendelser er:

- Deltakelse som informanter i forskningsprosjekt om hvordan vi anser effektene av klimaendringene på ernæringsituasjon, boforhold og samhandling i framtiden (gitte årstall). (Dette prosjektet har også elever fra Videregående skoler som informanter.)
- Invitasjon fra Bjerknessenteret til internasjonal klimakonferanse i Bergen, stand i tre dager.
- Invitasjon fra Videregående skole om foredrag for Erasmus Plus studenter.
- Foredrag for Sesamistene på Nesttun om Besteforeldrenes Klimaaksjon
- Invitasjon til ulike arrangement om Fornybar konseptet.

I tillegg har medlemstilfanget i 2016 vært betydelig større enn tidligere år - også på landsbasis. I det hele tatt opplever vi at Besteforeldrenes Klimaaksjon er bedre kjent og anerkjent. Dessuten har vi et inntrykk av at kunnskap om klimaendringene er større blant vår generasjon enn bare for et par år siden. Men æren for dette kan selvsagt ikke Besteforeldreaksjonen "skryte av" alene.

i. Relaterte aktiviteter

Til prosjektet fikk vi laget et *roll up* banner med oppskrift: *Dugnad mot global oppvarming, er du deltakar eller tilskodar?* I tillegg fikk vi laget et sett *roll up* bannere som illustrerer ulike tema i forbindelse med klimaendringer. Vi fikk utstilt dem på to videregående skoler i Bergen i en uke, og kommer til å bruke dem også ved andre anledninger. [foto]

Bergen, 10. februar 2017

Besteforeldrenes klimaaksjon Bergen & Hordaland,
Thelma Kraft, leder